

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
วงรอบปีการศึกษา ๒๕๕๗
สำนักศึกษาทั่วไป

คำนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน งบประมาณปีการศึกษา ๒๕๕๗ สำนักศึกษาทั่วไป มีการกำหนดตัวบ่งชี้แบ่งออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน งบประมาณปีการศึกษา ๒๕๕๗ สำหรับหน่วยสนับสนุนการเรียนการสอน ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ดังนี้ องค์ประกอบที่ ๑ ตัวบ่งชี้งานประจำ จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้ (น้ำหนักร้อยละ ๔๐) องค์ประกอบที่ ๒ ตัวบ่งชี้เชิงกลยุทธ์ จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ (น้ำหนักร้อยละ ๓๐) และองค์ประกอบที่ ๓ ตัวบ่งชี้ร่วม จำนวน ๑ ตัวบ่งชี้ (น้ำหนักร้อยละ ๓๐) โดยตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ ๑ และ องค์ประกอบที่ ๒ มหาวิทยาลัยได้ให้อิสระกับหน่วยงานในการกำหนดตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และน้ำหนักของแต่ละตัวบ่งชี้เอง ซึ่งน้ำหนักตัวบ่งชี้จะแตกต่างกันตามความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ แต่อยู่ในกรอบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

สำนักศึกษาทั่วไป จึงได้จัดทำคู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายใน งบประมาณปีการศึกษา ๒๕๕๗ ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของหน่วยงาน ตามระบบและกลไกที่หน่วยงานกำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกกลุ่มว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน เพื่อให้หน่วยงานทราบสถานภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของตนเองและเป็นสากล เพื่อให้หน่วยงานทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่าหน่วยงานสามารถดำเนินงานที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด และเพื่อให้มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการในแนวทางที่เหมาะสม และมีการกำกับและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของหน่วยงาน จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักศึกษาทั่วไปต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ฤทธิ์ แข็งแรง)

ผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป	๑
	๑. วัตถุประสงค์	๑
	๒. นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป	๑
	๓. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักศึกษาทั่วไป	๒
	๔. กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป	๘
	๕. การพัฒนาตัวบ่งชี้ของหน่วยงาน	๙
	๖. นิยามศัพท์	๙
	๗. ปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗ สำนักศึกษาทั่วไป	๑๓
๒	การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา	๑๘
	๑. ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	๑๘
	๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา	๑๙
	๓. การประกันคุณภาพการศึกษา	๒๔
	๔. ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๗
	๕. ความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประเมินคุณภาพ	๒๙
	๖. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๓๐
๓	ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป	๓๘
	๑. กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗	๓๘
	๒. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๔๐
	องค์ประกอบที่ ๑ ตัวบ่งชี้งานประจำ	๔๐
	องค์ประกอบที่ ๒ ตัวบ่งชี้เชิงกลยุทธ์	๔๖
	องค์ประกอบที่ ๓ ตัวบ่งชี้ร่วม	๕๒

๔	ตัวอย่างแนวปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และ แนวทางการวิเคราะห์ และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๕๕
	๑. ตัวอย่างแนวปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการเฉพาะ ตัวบ่งชี้ร่วม	๕๕
	๒. แนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๕๘
	ภาคผนวก	๖๐
	บรรณานุกรม	๖๕
	ผู้จัดทำ	๖๖

บทที่ ๑ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของหน่วยงาน ตามระบบและกลไกที่หน่วยงาน กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกกลุ่มว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้ มาตรฐาน
- ๒) เพื่อให้หน่วยงานทราบสภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนา คุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของตนเองและเป็น สาก
- ๓) เพื่อให้หน่วยงานทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการ พัฒนาการดำเนินงาน เพื่อเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง
- ๔) เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่าหน่วยงาน สามารถดำเนินงานที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด
- ๕) เพื่อให้มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการในแนวทางที่เหมาะสม

๒. นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักศึกษาทั่วไป

๑. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตได้เข้าใจตนเอง และผู้อื่น สามารถอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่าง มีความสุข
๒. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนทุกสายงาน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปมีส่วนร่วมในการ ประกันคุณภาพ และปฏิบัติงานครบวงจรคุณภาพ โดยกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ทุกกลุ่มงาน ในสำนักศึกษาทั่วไป และใช้กระบวนการประกันคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติงานของทุกกลุ่มงาน
๓. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ในกิจกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
๔. สร้างแนวทางการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดี เผยแพร่ให้เป็นที่ยอมรับของทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการประกันคุณภาพ ให้ครบทุกองค์ประกอบ และเป็นแนวปฏิบัติที่ดีต่อหน่วยงานภายนอก
๖. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตให้มีความรู้และทักษะ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ของบัณฑิต รู้จักสิทธิ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
๗. เชื่อมโยงผลการประเมินประกันคุณภาพกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ทุกระดับ

๓. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

ก่อนมีประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และได้จัดทำประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ การให้เสรีภาพทางวิชาการ (academic freedom) ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน (institutional autonomy) และความพร้อมของสถาบัน ที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก ตามหลักการของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนทรัพยากร ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมาย ว่าด้วย การจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงมีหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษาในการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาได้เสนอระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓ ได้มีมติเห็นชอบกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ซึ่งต่อมาได้จัดทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสาระสำคัญของประกาศฉบับนี้ระบุให้ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพจากภายนอกรวมถึงสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาขึ้น ในแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการตรวจสอบ และประเมินระบบกลไก และประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของแต่ละคณะวิชา หรือสถาบันอุดมศึกษาหลังจากดำเนินการตาม

ประกาศฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ไประยะหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำ
**กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖** เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในมาตรา ๕ และมาตรา ๔๗ วรรคสอง โดยสาระสำคัญ
 เกี่ยวกับระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของกฎกระทรวงฉบับนี้ยังคงไว้ตามประกาศ
 ทบวงมหาวิทยาลัยฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ถือปฏิบัติมาอย่าง
 ต่อเนื่องต่อมาในปี ๒๕๕๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ออก**กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และ
 และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓** แทนฉบับเดิม โดยรวมการประกันคุณภาพภายใน
 และภายนอกของการศึกษาทุกระดับไว้ในฉบับเดียวกันมีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับ
 อุดมศึกษาทำหน้าที่หลัก ๒ ประการ คือ ๑) วางระเบียบหรือออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนว
 ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการประกัน
 คุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ ๒)
 เสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษา โดยนำผลการประเมินคุณภาพ
 ทั้งภายในและภายนอกไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการปรับเปลี่ยนให้
 ระบบการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การประเมินคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และ
 การพัฒนาคุณภาพและกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทราบ รวมทั้งเปิดเผยผลการ
 ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

๓.๑.๑ หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ระบุในกฎกระทรวง ให้พิจารณา
 จากประเด็นต่อไปนี้

- ๑) ระบบการประกันคุณภาพภายในของคณะวิชาและสถานศึกษา
 ระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ
 กำหนด
- ๒) ผลการปฏิบัติงานของคณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาตามระบบ
 การประกันคุณภาพภายในที่กำหนดไว้
- ๓) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ
 ภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

๓.๑.๒ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ระบุในกฎกระทรวงให้ใช้แนวปฏิบัติดังนี้

- ๑) ให้คณะวิชา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีหน่วยงานหรือ
 คณะกรรมการที่รับผิดชอบ การดำเนินการด้านการประกันคุณภาพขึ้น โดยมีหน้าที่พัฒนาบริหารและ
 ติดตามการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนประสานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดความ
 มั่นใจว่าการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อใช้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบาย และหลักการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๓) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา

๔) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีระบบและกลไกควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิต ดังนี้ (๑) หลักสูตรการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ (๒) คณาจารย์และระบบการพัฒนาคณาจารย์ (๓) สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน (๔) ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่น (๕) อุปกรณ์การศึกษา (๖) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษา (๗) การวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา (๘) องค์ประกอบอื่นตามที่แต่ละสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเห็นสมควร ทั้งนี้ ให้แต่ละคณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีระบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามที่เห็นสมควร โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับคณะวิชาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๓ การรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีระบบ และต่อเนื่องสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

๓.๑.๔ การติดตามตรวจสอบของต้นสังกัด

ให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษานั้นอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทราบรวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

๓.๒ แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๓.๒.๑ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาอาจพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับการพัฒนาของสถาบัน โดยอาจเป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้กันแพร่หลายในระดับชาติหรือนานาชาติหรือเป็นระบบเฉพาะที่สถาบันพัฒนาขึ้นเอง แต่ไม่ว่าจะเป็นระบบคุณภาพแบบใดจะต้องมีกระบวนการทำงานที่เริ่มต้นจากการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมิน และการปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการกิจของสถาบันบรรลุเป้าประสงค์และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็เป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้มั่นใจว่า สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

๓.๒.๒ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินคุณภาพ

มาตรฐาน เป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา คือ มาตรฐาน การอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ยังต้องดำเนินการให้ได้ตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมาก เช่น มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพ ภายนอกของ สมศ. กรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ เป็นข้อกำหนดของการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาขึ้นในองค์ประกอบ คุณภาพ ๙ ด้าน ที่มีความครอบคลุมพันธกิจหลัก ๔ ประการของการอุดมศึกษาและพันธกิจสนับสนุน ได้แก่ (๑) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินการ (๒) การผลิตบัณฑิต (๓) กิจกรรมการ พัฒนานักศึกษา (๔) การวิจัย (๕) การบริการทางวิชาการแก่สังคม (๖) การทำนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรม (๗) การบริหารและการจัดการ (๘) การเงินและงบประมาณ และ (๙) ระบบและกลไก การประกันคุณภาพ ซึ่งตัวบ่งชี้ดังกล่าวสามารถชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบคุณภาพนั้นๆ ได้ทั้งหมด ดังนั้น ในบทที่ ๔ ของ คู่มือฉบับนี้จึงได้พัฒนาตัวบ่งชี้ที่สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องใช้ประเมินคุณภาพภายใน ทั้งตัวบ่งชี้ที่ใช้ ประเมินปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตหรือผลลัพธ์ นอกจากนี้ ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินกระบวนการยัง ได้นำเสนอตัวอย่างแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานไว้ด้วยในบทที่ ๕ เพื่อประโยชน์ของ สถาบันอุดมศึกษาในการนำตัวบ่งชี้ดังกล่าวไปใช้

ประเภทตัวบ่งชี้ มี ๒ ประเภท คือ ตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพและตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ ดังนี้

- **ตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ** จะระบุเกณฑ์มาตรฐานเป็นข้อ ๆ กำหนดเกณฑ์การ ประเมินตัวบ่งชี้เป็น ๕ ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ การประเมินจะนับจำนวนข้อและระบุว่าผลการ ดำเนินงานได้กี่ข้อ ได้คะแนนเท่าใด **กรณีที่ไม่ดำเนินการใดๆ หรือดำเนินการไม่ครบที่จะได้ ๑ คะแนน ให้ถือว่าได้ ๐ คะแนน**

- **ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ** อยู่ในรูปของร้อยละหรือค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การ ประเมินเป็นคะแนนระหว่าง ๑ ถึง ๕ โดยเป็นค่าต่อเนื่อง (มีจุดทศนิยม) สำหรับการแปลงผลการ ดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ (ซึ่งอยู่ในรูปร้อยละหรือค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนทำโดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ โดยที่แต่ละตัวบ่งชี้จะกำหนดค่าร้อยละหรือค่าเฉลี่ยที่คิดเป็นคะแนน ๕ ไว้

เกณฑ์การประเมิน เป็นมาตรวัดของแต่ละตัวบ่งชี้ซึ่งพัฒนาจากเกณฑ์และแนว ปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือโดยหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องอาทิ สมศ. ทั้งนี้ เพื่อให้การประเมินคุณภาพการศึกษา มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

คะแนน	๐.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	การดำเนินงานต้องปรับปรุงเร่งด่วน
คะแนน	๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	การดำเนินงานต้องปรับปรุง
คะแนน	๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	การดำเนินงานระดับพอใช้
คะแนน	๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง	การดำเนินงานระดับดี
คะแนน	๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	การดำเนินงานระดับดีมาก

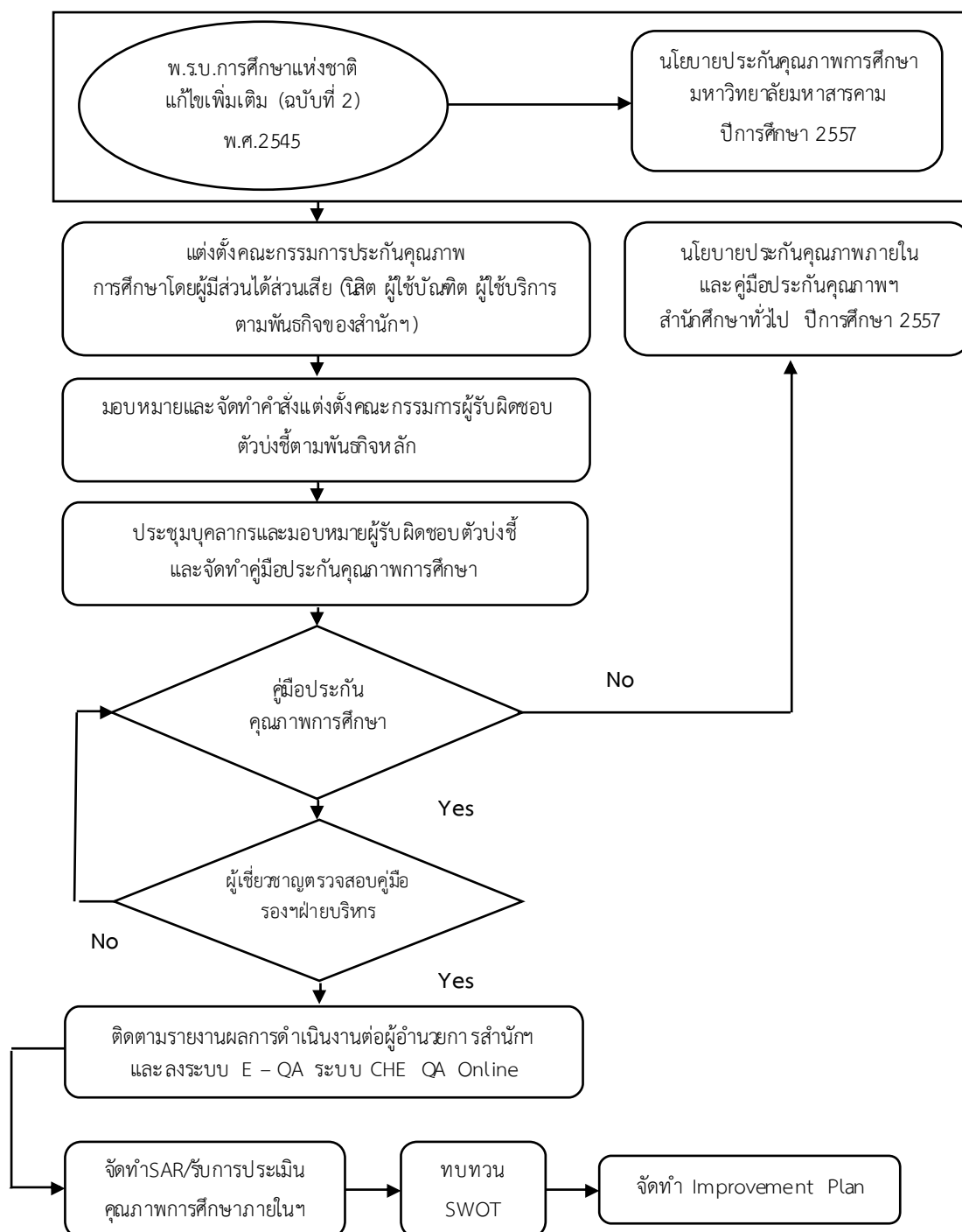
๓.๒.๓ กลไกการประกันคุณภาพ

ผู้ที่มีความสำคัญส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องคือ คณะกรรมการระดับนโยบายและผู้บริหารสูงสุดของสถาบันที่จะต้องให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยมอบหมายให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ คือ การจัดระบบประกันคุณภาพพร้อมทั้งตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับสถาบัน ระบบประกันคุณภาพที่ใช้ต้องสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับภาควิชาหรือสาขาวิชา ระดับคณะวิชาไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือคุณภาพในแต่ละระดับเพื่อกำกับการทำงาน แต่ที่สำคัญคณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ต้องประสานงาน และผลักดันให้เกิดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ในทุกระดับ

๓.๒.๔ ระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

การวิเคราะห์และวัดผลดำเนินงาน เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการประกันคุณภาพ การวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จะไม่สามารถทำได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพหากปราศจากฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศที่เป็นจริง ถูกต้อง ตรงกันทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ภาควิชา คณะวิชาและสถาบัน ตลอดจนเป็นข้อมูลที่สามารถเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นระบบสารสนเทศที่ดีมี ประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพในทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานประจำ การตรวจสอบ ประเมินตลอดจนถึงการปรับปรุงและพัฒนา

แผนภาพระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

๔. กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

๑. คณะทำงานปีการศึกษา ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา

- ๑.๑ คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
- ๑.๒ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ใช้บริการ ตามพันธกิจของสำนักศึกษาทั่วไป)
- ๑.๓ คณะกรรมการรับผิดชอบตัวบ่งชี้

๒. การอบรมให้ความรู้และทักษะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

- ๒.๑ โครงการฝึกอบรมผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน (สำหรับผู้ไม่มีประสบการณ์ประเมินคุณภาพ)
- ๒.๒ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการระบบกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา E-QA
- ๒.๓ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรเครือข่ายเพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ๒.๔ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน
- ๒.๕ โครงการสัมมนาวิพากษ์การเขียนรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)
- ๒.๖ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ CHE QA Online

๓. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

รายละเอียดปรากฏดังแผนภาพและระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หน้า ๗

๔. การเผยแพร่ข้อมูลและเอกสารที่เป็นประโยชน์

- ๔.๑ ประกาศนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ๔.๒ ปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
- ๔.๓ รายงานการประเมินตนเอง สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
- ๔.๔ คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

๕. การพัฒนาตัวบ่งชี้ของสำนักศึกษาทั่วไป

สำนักศึกษาทั่วไป มีการพัฒนาตัวบ่งชี้มาจากพันธกิจหลักของหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีประสิทธิภาพสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตทุกคนต้องเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ไม่ต่ำกว่า ๓๐ หน่วยกิต และมีเป้าหมายการทำงานเพื่อขับเคลื่อนสำนักศึกษาทั่วไป ดังวิสัยทัศน์ “เป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการรายวิชาศึกษาทั่วไป สู่ความเป็นเลิศในระดับประเทศ” มุ่งสู่ความสำเร็จตามนโยบายของสำนักศึกษาทั่วไป การนำระบบบริการการศึกษาออนไลน์ต่าง ๆ มาใช้เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไปซึ่งประกอบด้วยระบบสอบออนไลน์ (E-Testing) ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ระบบการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) มีระบบ กลไกการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ

มีเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ทางการบริหารและการจัดการที่ทันสมัยและเพียงพอ มีกระบวนการทำงานที่กระชับ รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เน้นการจัดการทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพที่ดีที่สุด (Professional Best) ในการบริหารจัดการ การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวมของมหาวิทยาลัย มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้เป็นสำคัญมุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหาสารคามให้เป็นที่ยอมรับของสังคมผู้ใช้บัณฑิต และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสำนักศึกษาทั่วไปอย่างต่อเนื่องและการจัดการเชิงรุกในการจัดการศึกษา รวมถึงการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนการสอนให้แก่อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การสร้างแบบทดสอบ การวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารของหน่วยงานเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ

๖. นิยามศัพท์

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยที่ความรู้มี ๒ ประเภท คือ

๑. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็น ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงานงานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้ง จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

๒. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็น ความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดการความรู้” คือ เครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย ๔ ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และบรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน

การจัดการความรู้เป็นการดำเนินการอย่างน้อย ๖ ประการต่อความรู้ ได้แก่

- (๑) การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กร
- (๒) การเสาะหาความรู้ที่ต้องการ
- (๓) การปรับปรุง ดัดแปลง หรือสร้างความรู้บางส่วนให้เหมาะสมต่อการใช้งานของตน
- (๔) การประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตน

(๕) การนำประสบการณ์จากการทำงาน และการประยุกต์ใช้ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสกัด “ขุมความรู้” ออกมาบันทึกไว้

(๖) การจดบันทึก “ขุมความรู้” และ “แก่นความรู้” สำหรับไว้ใช้งาน และปรับปรุงเป็น ชุดความรู้ที่ครบถ้วน ลุ่มลึกและเชื่อมโยงมากขึ้น เหมาะต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้นโดยที่การดำเนินการ ๖ ประการนี้บูรณาการเป็นเนื้อเดียวกัน ความรู้ที่เกี่ยวข้องเป็นทั้งความรู้ที่ชัดแจ้งอยู่ในรูปของตัวหนังสือหรือ รหัสอย่างอื่นที่เข้าใจได้ทั่วไป (Explicit Knowledge) และความรู้ฝังลึกอยู่ในสมอง (Tacit Knowledge) ที่อยู่ในคน ทั้งที่อยู่ในใจ (ความเชื่อ ค่านิยม) อยู่ในสมอง (เหตุผล) และอยู่ในมือ และส่วนอื่นๆ ของ ร่างกาย (ทักษะในการปฏิบัติ) การจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่คนจำนวนหนึ่งทำร่วมกันไม่ใช่กิจกรรมที่ ทำโดยคนคนเดียว

แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้สถาบันประสบความสำเร็จ หรือสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ มีหลักฐานของความสำเร็จ ปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ บันทึก เป็นเอกสาร เผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

แผนกลยุทธ์ หมายถึง แผนระยะยาวของสถาบันโดยทั่วไปมักใช้เวลา ๕ ปี เป็นแผนที่กำหนด ทิศทางการพัฒนาของสถาบัน แผนกลยุทธ์ประกอบไปด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม กลยุทธ์ต่าง ๆ ของสถาบันครอบคลุมทุก ภารกิจของสถาบันซึ่งต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จของแต่ละกลยุทธ์และค่าเป้าหมายของตัวบ่งชี้ เพื่อวัดระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามกลยุทธ์โดยสถาบันนำแผนกลยุทธ์มาจัดทำแผน ดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการประจำปี

แผนกลยุทธ์ทางการเงิน หมายถึง แผนระยะยาวที่ระบุที่มาและใช้ไปของทรัพยากรทาง การเงินของสถาบันที่สามารถผลักดันแผนกลยุทธ์ของสถาบันให้สามารถดำเนินการได้ แผนกลยุทธ์ทาง การเงินจะสอดคล้องไปกับแผนกลยุทธ์ของสถาบัน สถาบันควรประเมินความต้องการทรัพยากรที่ต้องจัดหา สำหรับการดำเนินงานตามกลยุทธ์แต่ละกลยุทธ์และประเมินมูลค่าของทรัพยากรออกมาเป็นเงินทุนที่ ต้องการใช้ ซึ่งจะเป็ความต้องการเงินทุนในระยะยาวเท่ากับเวลาที่สถาบันใช้ในการดำเนินการให้กลยุทธ์ นั้นบังเกิดผล จากนั้นจึงจะกำหนดให้เห็นอย่างชัดเจนถึงที่มาของเงินทุนที่ต้องการใช้ว่าสามารถจัดหาได้ จากแหล่งเงินทุนใด เช่น รายได้ค่าธรรมเนียมการศึกษา งบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินทุนสะสมของหน่วยงาน เงินบริจาคจากหน่วยงานภายนอกหรือศิษย์เก่า หรือสถาบันจะต้องมีการ ระดมทุนด้วยวิธีการอื่นๆ อีกเพิ่มเติม เช่น การแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นมูลค่า รวมทั้งมีการวิเคราะห์ ต้นทุนของการดำเนินงานด้วย เช่น ต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตในแต่ละหลักสูตร โดยที่ระยะเวลา ของแผนกลยุทธ์ทางการเงินจะเท่ากับระยะเวลาของแผนกลยุทธ์ของสถาบัน

แผนปฏิบัติการประจำปี หมายถึง แผนระยะสั้นที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานภายใน ๑ ปี เป็นแผนที่ถ่ายทอดแผนกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานจริงตามกลยุทธ์ ประกอบด้วย โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการในปีนั้นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนกลยุทธ์ ตัวบ่งชี้ ความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรม ค่าเป้าหมายของตัวบ่งชี้เหล่านั้น รวมทั้งมีการระบุผู้รับผิดชอบหลัก

หรือหัวหน้าโครงการ งบประมาณในการดำเนินการรายละเอียดและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการที่ชัดเจน

ระบบและกลไก

ระบบ หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ได้ผลออกมาตามที่ต้องการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานจะต้องปรากฏให้ทราบโดยทั่วกันไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการอื่น ๆ องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

กลไก หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร มีการจัดองค์การหน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินงาน

หลักธรรมาภิบาล^๑ หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุม ดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่เหมาะสมจะนำมาปรับใช้ในภาครัฐมี ๑๐ องค์ประกอบ ดังนี้^๒

๑) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีการกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนโดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

๒) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้

^๑ดูเพิ่มเติม “คู่มือนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี” สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

^๒ดูเพิ่มเติม “คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)” สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร. ส่วนเสียทุกกลุ่ม

๓) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

๔) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบต่อปฏิบัติการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

๕) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

๖) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

๗) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่นๆ (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

๘) หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๙) หลักความเสมอภาค (Equity) คือ การได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่นๆ

๑๐) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) คือ การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่า เป็นความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

๗. ปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗ สำนักศึกษาทั่วไป

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๕๗												ปีการศึกษา ๒๕๕๘					
	พ.ศ. ๒๕๕๗					พ.ศ. ๒๕๕๘							พ.ศ. ๒๕๕๘					
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๑. หน่วยงานดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ (improvement plan) จากผลการประเมินคุณภาพปีการศึกษา ๒๕๕๖ และติดตามรายงานผลการดำเนินงาน																		
๒. ศึกษาร่างคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๗																		
๓. โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนาหน่วยงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านการประกันภายใน : อบรมเกณฑ์ ๕๗ สกอ.																		
๔. มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ตัวบ่งชี้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗ และแต่งตั้ง คณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง																		
๕. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับ																		

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๕๗												ปีการศึกษา ๒๕๕๘				
	พ.ศ. ๒๕๕๗					พ.ศ. ๒๕๕๘							พ.ศ. ๒๕๕๘				
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
หลักสูตร																	
๖. จัดทำเอกสารประกอบคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗																	
๗. หน่วยงานกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในปีการศึกษา ๒๕๕๗																	
๘. หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักตัวบ่งชี้ระดับสถาบัน มหาวิทยาลัยมหาสารคามจัดทำแผน และดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานและเกณฑ์ตัวบ่งชี้																	
๙. หน่วยงานรายงานผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ รอบ ๖, ๙ และ ๑๒ เดือน																	
๑๐. จัดทำจูลสารการประกันคุณภาพการศึกษา																	
๑๑. จัดโครงการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกรอบการ																	

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๕๗												ปีการศึกษา ๒๕๕๘				
	พ.ศ. ๒๕๕๗					พ.ศ. ๒๕๕๘							พ.ศ. ๒๕๕๘				
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประเมินคุณภาพของ สกอ. และ สมศ. (บุคลากรใหม่)																	
๑๒. จัดโครงการสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย																	
๑๓. จัดโครงการประกวดแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา																	
๑๔. จัดโครงการอบรม EdPEX																	
๑๕. จัดโครงการอบรมผู้ประเมินคุณภาพระดับหลักสูตร																	
๑๖. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ระดับคณะวิชา																	
๑๗. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะวิชา																	
๑๘. หลักสูตรจัดทำ SAR และเตรียมการประเมินระดับหลักสูตร																	

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๕๗												ปีการศึกษา ๒๕๕๘				
	พ.ศ. ๒๕๕๗					พ.ศ. ๒๕๕๘							พ.ศ. ๒๕๕๘				
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑๙. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งานระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (CHE QA Online)																	
๒๐. ประเมินคุณภาพระดับหลักสูตร																	
๒๑. หน่วยงานเทียบเท่าคณะวิชา จัดทำ SAR และประเมินหน่วยงาน (๗ หน่วยงาน)																	
๒๒. คณะวิชา จัดทำ SAR และเตรียมการประเมินคณะวิชา (๒๑ คณะวิชา)																	
๒๓. ประเมินคณะวิชา (๒๑ คณะวิชา)																	
๒๔. สถาบัน จัดทำ SAR และประเมินสถาบัน																	
๒๕. โครงการวิพากษ์ SAR ระดับสถาบัน																	
๒๖. ประเมินระดับสถาบัน																	
๒๗. ส่งรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในผ่านระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา (CHE QA Online)																	

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา ๒๕๕๗												ปีการศึกษา ๒๕๕๘					
	พ.ศ. ๒๕๕๗					พ.ศ. ๒๕๕๘							พ.ศ. ๒๕๕๘					
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๒๘. นำผลประเมินเสนอคณะกรรมการบริหาร/สภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาวางแผนพัฒนาสถาบันในปีถัดไป																		
๒๙. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะ																		
๓๐. โครงการสัมมนาทบทวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในประจำปี																		

๑๑

บทที่ ๒

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา

๑. เหตุผลและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา

๑.๑ ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา

ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี ๔ ประการคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจ ทั้ง ๔ ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าวคือ

๑) คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศ มีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว

๒) ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษาทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา

๓) สถาบันอุดมศึกษาที่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริง ทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน

๔) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนิสิตนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

๕) สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล

๖) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๗) คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙ เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

๘) กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เพื่อให้

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา

๙) กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและกำกับให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานตามประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ๔ กลุ่ม

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับต้นสังกัดจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑) เพื่อให้สถาบันได้มีการพัฒนามุ่งสู่วิสัยทัศน์และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยระบบดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พรบ. และเป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวมาตรฐานระดับชาติและนานาชาติ

๒) เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่า และสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม ตามระบบคุณภาพและกลไกที่สถาบันนั้น ๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบคุณภาพต่างๆ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ และได้มาตรฐาน

๓) เพื่อให้หลักสูตร คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของตนเอง

๔) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงผลการดำเนินการในแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถของสถาบัน

๕) เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด

๖) เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม

๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

๒.๑ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ กับการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ใน

หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของ สถาบันอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบและ ประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการ ประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการติดตามและ ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการ จัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประเมินโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า สมศ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย ๑ ครั้งในทุก รอบ ๕ ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

๒.๒ กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๕)

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๕) ได้กำหนดแนวทางการ พัฒนาและแก้ปัญหาอุดมศึกษาที่ ไร้ทิศทาง ข้ำซ้อน ขาดคุณภาพ และขาดประสิทธิภาพ โดยใช้กลไกการ ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นกลไกหลักในการดำเนินการ กล่าวคือ ให้มีการสร้างกลไกการ ประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาตามพันธกิจของสถาบันในแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีพื้นที่บริการและจุดเน้น ระดับการศึกษาที่ต่างกัน รวมทั้งมีพันธกิจและบทบาทในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ต่างกันตามความหลากหลาย ทั้งการพัฒนาฐานรากสังคม เศรษฐกิจรวมถึงการกระจายอำนาจในระดับ ท้องถิ่น การขับเคลื่อนภาคการผลิตในชนบท ท้องถิ่นและระดับประเทศ จนถึงการแข่งขันในโลกาภิวัตน์ ซึ่งระบบอุดมศึกษาแต่ละกลุ่มเหล่านี้ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอุดมศึกษา และส่งผลกระทบต่อเป็น ประโยชน์ต่อประเทศอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ สามารถสร้างความเป็นเลิศได้ตามพันธกิจของตัวเอง สามารถ ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศดีขึ้น ส่งผลเชิงบวกต่อการผลิต พัฒนาและการทำงานของ อาจารย์ สามารถปรับจำนวนของบัณฑิตในสาขาที่เป็นความต้องการของสังคม ลดการว่างงาน โดยที่ สถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มเหล่านี้มีกลไกร่วมกันในการประกันคุณภาพ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาสามารถ ต่อยอด ถ่ายโอนแลกเปลี่ยนกันได้ระหว่างกลุ่ม และในระยะยาวการประเมินคุณภาพควรนำไปสู่ระบบ

รับรองวิทยฐานะ (Accreditation) ที่นักศึกษาและสาธารณะให้ความเชื่อถือ เป็นฐานและเงื่อนไขในการจัดสรรงบประมาณของรัฐ และการสนับสนุนจากภาคเอกชน รวมทั้งการโอนย้ายหน่วยกิต

จากกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปีดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ในปี ๒๕๕๑ กำหนดประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น ๔ กลุ่ม คือ

กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จัดฝึกอบรมสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเตรียมกำลังคนที่มีความรู้เข้าสู่ภาคการผลิตจริงในชุมชน สถาบันสนับสนุนรองรับการเปลี่ยนอาชีพพื้นฐาน เช่น แรงงานที่ออกจากภาคเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาค สถาบันมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงาน ธุรกิจ และบุคคลในภูมิภาค เพื่อรองรับการดำรงชีพ สถาบันอาจมีการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาโทด้วยก็ได้

กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทางหรือเฉพาะกลุ่มสาขาวิชา ทั้งสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ รวมทั้งสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง สถาบันอาจเน้นการทำวิทยานิพนธ์หรือการวิจัย หรือเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพระดับสูง หรือเน้นทั้งสองด้าน รวมทั้งสถาบันอาจมีบทบาทในการพัฒนาภาคการผลิตจริง ทั้งอุตสาหกรรมและบริการ สถาบันในกลุ่มนี้อาจจำแนกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ ลักษณะที่ ๑ เป็นสถาบันที่เน้นระดับบัณฑิตศึกษา และลักษณะที่ ๒ เป็นสถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี

กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก และเน้นการทำวิทยานิพนธ์และการวิจัยรวมถึงการวิจัยหลังปริญญาเอก สถาบันเน้นการผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้นำทางความคิดของประเทศ สถาบันมีศักยภาพในการขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทยให้อยู่ในแนวหน้าระดับสากล มุ่งสร้างองค์ความรู้ ทฤษฎี และข้อค้นพบใหม่ทางวิชาการ

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงต้องสร้างกลไกการประเมินคุณภาพให้สอดคล้องกับการแบ่งกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ๔ กลุ่มดังกล่าว

สำหรับมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในกลุ่ม ข สถาบันที่เน้นผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี (ตามมติสภามหาวิทยาลัย คราวประชุมวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒)

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กำหนดให้ อุดมศึกษาไทยอยู่ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ต้องมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดเพื่อเป็นแหล่งความรู้ ตอบสนองการแก้ไขปัญหาวิกฤติและชี้้นำการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชาติและท้องถิ่นโดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกัน ในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและต้องส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้ สามารถแข่งขันได้ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและ สังคมไทยให้มีคุณภาพผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถทำงาน เพื่อดำรงชีพตนเอง และเพื่อช่วยเหลือสังคมมีคุณธรรมมีความรับผิดชอบและมีสุขภาพะทั้งทางร่างกาย และจิตใจรวมทั้งพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้มีอาชีพและผู้เชี่ยวชาญมืออาชีพให้เป็นอาจารย์พัฒนาวิชาชีพ อาจารย์ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มีการจัดการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของประเทศไทยที่มีโดยอาศัยการบริหารจัดการ อุดมศึกษาเชิงรุกและพระราชบัญญัติอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ปี ๒๕๕๙ “อุดมศึกษาเป็นแหล่งองค์ความรู้และพัฒนากำลังคนระดับสูงที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน สร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสูงในสังคมประชาคมอาเซียนและมุ่งสู่คุณภาพ อุดมศึกษาระดับนานาชาติ”

๒.๓ มาตรฐานการอุดมศึกษา ที่ปรากฏตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ การอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานย่อยทั้ง ๓ ด้านนี้ อยู่ในมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย ๓ มาตรฐาน เช่นกัน คือ มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐาน ที่ ๒ แนวทางการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความรู้ แต่ละ มาตรฐานย่อยของมาตรฐานการอุดมศึกษาจะมีคุณสมบัติคล้องและสัมพันธ์กับมาตรฐานย่อยของ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายและ หลักการของการจัดการศึกษาของชาติ

นอกเหนือจากมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐานแม่บทแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จัดทำ**มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา** ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก ๒ ด้าน คือ มาตรฐานด้านศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับ ปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง และกลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับ

บัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก นอกจากนั้น ยังได้จัดทำ**มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒** เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา โดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย ๕ ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๔ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

หลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลบังคับใช้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาได้เสนอระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓ ได้มีมติเห็นชอบกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ซึ่งต่อมาได้จัดทำเป็น**ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๕** เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ สาระสำคัญของประกาศฉบับนี้ระบุให้ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก รวมถึงสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาขึ้นในแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษา เพื่อกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการตรวจสอบและประเมินระบบกลไกและประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษาหลังจากดำเนินการตามประกาศฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ไประยะหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำ **กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖** เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในมาตรา ๕ และมาตรา ๔๗ วรรคสองโดยสาระสำคัญเกี่ยวกับระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของกฎกระทรวงฉบับนี้ยังคงไว้ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ถือปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาในปี ๒๕๕๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ออก**กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓** แทนฉบับเดิม โดยรวมการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของการศึกษาทุกระดับไว้ในฉบับเดียวกัน โดยมีการปรับให้คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาทำหน้าที่หลัก ๒ ประการคือ ๑) วางระเบียบหรือออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกัน

คุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ ๒) เสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษา โดยนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีกรปรับเปลี่ยนให้ระบบการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การประเมินคุณภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ และกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทราบ รวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

๓. การประกันคุณภาพการศึกษา

ก่อนมีประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและได้จัดทำประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามหลัก การสำคัญ ๓ ประการคือ การให้เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน (Institutional Autonomy) และความพร้อมของสถาบันที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกตามหลักการของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนทรัพยากร ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษาในการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๓.๑.๑ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ด้วยกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓๓ ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและความมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลใน

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สถาบันจึงมีอิสระในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับการพัฒนาของสถาบัน โดยอาจเป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้กันแพร่หลายในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือเป็นระบบเฉพาะที่สถาบันพัฒนาขึ้นเองแต่ไม่ว่าจะเป็นระบบคุณภาพแบบใดจะต้องมีกระบวนการทำงานที่เริ่มต้นจากการวางแผน การดำเนินงานตามแผนการตรวจสอบประเมิน และการปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการกิจของสถาบันบรรลุเป้าประสงค์และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็เป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพหลักการที่สำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา หลักการสำคัญในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษามีดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมพันธกิจหลักและพันธกิจสนับสนุนของการอุดมศึกษาภายใต้ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

๒) เป็นระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ครอบคลุมปัจจัยนำเข้า และกระบวนการซึ่งสามารถส่งเสริมและนำไปสู่ผลลัพธ์ของการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา รอบใหม่ ประกอบด้วยการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา ๒๕๕๗

- ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร มีการดำเนินการตั้งแต่การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินฯ จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด สะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

- ระบบการประกันคุณภาพภายในระดับคณะและระดับสถาบัน เป็นการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและสถาบันพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา ซึ่งจะประเมินตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและสถาบันต้องการให้คณะและสถาบันพัฒนาตามศักยภาพและประเภทของกลุ่มสถาบัน ซึ่งเป็นการประเมินความเข้มแข็งทางวิชาการ

๔) ให้อิสระกับสถาบันอุดมศึกษาในการออกแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๕) เชื่อมโยงกับระบบคุณภาพอื่นที่กำหนดและเป็นนโยบายของ กกอ. โดยเฉพาะเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และการเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายนอกของ สมศ. เพื่อไม่ให้เป็นการทำงานซ้ำซ้อนเกินความจำเป็นหรือสร้างภาระการทำงานของหน่วยงาน

๓.๑.๒ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินคุณภาพ

มาตรฐานที่เป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา คือ มาตรฐานการอุดมศึกษา ในขณะที่เดียวกันสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมาก เช่น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. หรือกรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น

กำหนดตัวบ่งชี้เป็น ๒ ประเภท คือตัวบ่งชี้เชิงปริมาณและตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ ดังนี้

๑) ตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพจะระบุเกณฑ์มาตรฐานเป็นข้อ ๆ กำหนดเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้เป็น ๕ ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ การประเมินเชิงคุณภาพนี้จะมีทั้งการนับจำนวนข้อและระบุว่าผลการดำเนินงานได้กี่ข้อ ได้คะแนนเท่าใด กรณีที่ไม่ดำเนินการใดๆ หรือดำเนินการไม่ครบที่จะได้ ๑ คะแนน ให้ถือว่าได้ ๐ คะแนน และการประเมินโดยกำหนดการให้คะแนนตามที่ได้คณะหรือสถาบันดำเนินการ และกรรมการประเมิน (Peer Review) จะพิจารณาผลการดำเนินการนั้นๆ ร่วมกันก่อนที่จะบันทึกคะแนน โดยมีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง ๐ - ๕

๒) ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณอยู่ในรูปของร้อยละหรือค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นคะแนนระหว่าง ๑ ถึง ๕ โดยเป็นค่าต่อเนื่อง (มีจุดทศนิยม) สำหรับการแปลงผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ (ซึ่งอยู่ในรูปร้อยละหรือค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนทำโดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ โดยที่แต่ละตัวบ่งชี้จะกำหนดค่าร้อยละหรือค่าเฉลี่ยที่คิดเป็นคะแนนเต็ม ๕ ไว้

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ นำไปใช้เป็นแนวทาง (Guideline) ในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันตามความสมัครใจภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยระบบประกันคุณภาพการศึกษภายในจะครอบคลุมพันธกิจหลัก ๔ ประการของการอุดมศึกษา และพันธกิจด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ (๑) พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต (๒) พันธกิจด้านการวิจัย (๓) พันธกิจด้านการบริการวิชาการ (๔) พันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และการบริหารจัดการ สำหรับการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรจะเน้นพันธกิจในด้านการผลิตบัณฑิตเป็นสำคัญ ส่วนพันธกิจด้านอื่นๆ จะเป็นการบูรณาการเข้าไว้ด้วยกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ในระดับคณะและสถาบัน จะครอบคลุมพันธกิจหลักของการอุดมศึกษารวมทั้งการบริหารจัดการได้ทั้งหมด ซึ่งสามารถชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจเหล่านั้นได้ทั้งหมด ในบทที่ ๔ ถึงบทที่ ๖ ของคู่มือประกันคุณภาพการศึกษภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา ๒๕๕๗ ได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษภายใน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปเป็นกรอบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษภายในตั้งแต่ระดับหลักสูตร ระดับคณะและระดับสถาบัน การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินจะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถ

ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด สะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นควรเชื่อมโยงหรือเป็นเรื่องเดียวกันกับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเน้นที่ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ซึ่งภายใต้ตัวบ่งชี้ที่เป็นกระบวนการให้สามารถสะท้อนผลลัพธ์ของการดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว ด้วย

๓.๑.๓ กลไกการประกันคุณภาพ

ในด้านของกลไกการประกันคุณภาพ ผู้ที่มีความสำคัญส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องคือ คณะกรรมการระดับนโยบายและผู้บริหารสูงสุดของสถาบันที่จะต้องให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและเข้าใจร่วมกันทุกระดับโดยมอบหมายให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ คือ การจัดระบบประกันคุณภาพ พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับคณะและสถาบัน ระบบประกันคุณภาพที่ใช้ต้องสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับหลักสูตร ระดับคณะวิชาไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือประกันคุณภาพในแต่ละระดับเพื่อกำกับการดำเนินงาน แต่ที่สำคัญ คณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ต้องประสานงานและผลักดันให้เกิดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ในทุกระดับ

๓.๑.๔ ระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

การวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการประกันคุณภาพ การวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานจะไม่สามารถทำได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพหากปราศจากฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศที่เป็นจริง ถูกต้องตรงกันทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับหลักสูตร คณะวิชา และสถาบัน ตลอดจนเป็นข้อมูลที่สามารถเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ระบบสารสนเทศที่ดี มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพในทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน การตรวจสอบประเมิน ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนา

๔. ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในหมวด ๕ ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา

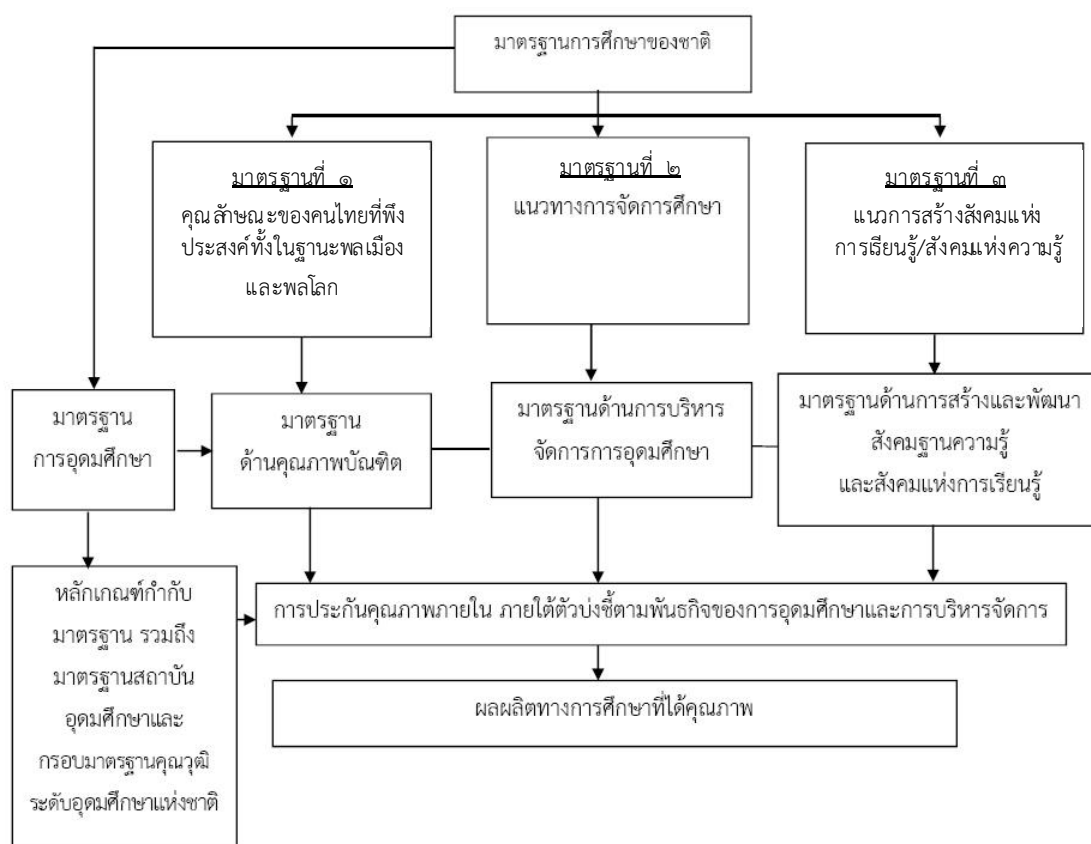
เพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษาและระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จัดทำขึ้นฉบับนี้ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติที่เปรียบเสมือนร่มใหญ่เป็นกรอบในการพัฒนา โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักการของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยและเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้

คณะกรรมการการอุดมศึกษายังได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ อาทิ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความทัดเทียมกันและพัฒนาสู่สากล ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างยืดหยุ่นคล่องตัว และต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนดทั้งมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา และสัมพันธ์กับมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องมีระบบประกันคุณภาพที่พัฒนาขึ้นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษา หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถแสดงในแผนภาพที่ ๑.๑

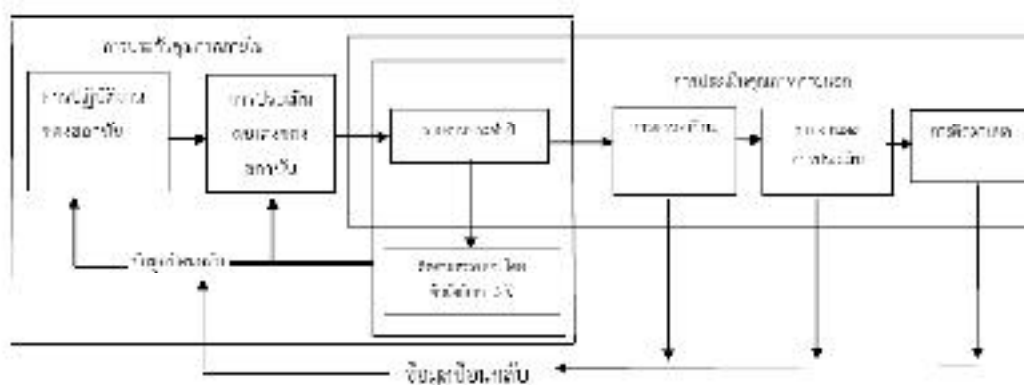
แผนภาพที่ ๑.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพ

๕. ความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอด้วยเหตุนี้ระบบประกันคุณภาพภายในจึงต้องดูแลทั้งปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output/Outcome) ซึ่งต่างจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่เน้นการประเมินผลการจัดการศึกษา ดังนั้น ความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยได้เชื่อมโยงให้เห็นจากแผนภาพที่ ๑.๒

แผนภาพที่ ๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

จากแผนภาพที่ ๑.๒ จะเห็นว่า เมื่อสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้ว จำเป็นต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในโดยใช้รูปแบบการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามที่กำหนดในระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ (CHE QA Online) ซึ่งเป็นการบันทึกผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาผ่านทางระบบออนไลน์ ตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน เอกสารอ้างอิง การประเมินตนเอง การประเมินของคณะกรรมการประเมินคุณภาพ เพื่อนำเสนอสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในของสถาบัน การติดตามตรวจสอบของต้นสังกัด ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่มีความคลุ่มลิก สะท้อนภาพที่แท้จริงของสถาบันในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับหลักสูตร การดำเนินการของคณะและสถาบัน เพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคม

๖. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๖.๑ พัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

เป็นที่ทราบกันดีว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามระดับการพัฒนาของสถาบันการศึกษา ตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความรู้และทักษะในอนาคตที่ตลาดงานต้องการ และพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจึงมีการปรับปรุงมาโดยตลอด ปัจจุบันระบบการประกันคุณภาพภายในเข้าสู่รอบที่สาม (๒๕๕๗ - ๒๕๖๑) และระบบการประเมินคุณภาพภายนอกเข้าสู่รอบที่สี่ (๒๕๕๘ - ๒๕๖๒)

ระบบการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เริ่มใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ เป็นระบบแรกที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งได้นำไปใช้ในการ

ประเมินผลการดำเนินงานในทุกปีการศึกษา และให้สถาบันอุดมศึกษาเพิ่มเติมประเด็นการประเมินที่สะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบัน ในรอบแรกนี้ตัวบ่งชี้ประเมินผลการดำเนินงานมีทั้งตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตหรือผลลัพธ์ โดยครอบคลุมองค์ประกอบคุณภาพตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา และมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ภายใต้หลักการสำคัญคือไม่เป็นภาระซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษา ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นสามารถประเมินได้ครบทุกมิติของระบบการประกันคุณภาพ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ อีกทั้ง ยังมีความสมดุลระหว่างมุมมองการบริหารจัดการทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านนักศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเงิน และด้านบุคลากรการเรียนรู้และนวัตกรรม ในส่วนของเกณฑ์การประเมิน มีทั้งเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้กับทุกสถาบันและที่แยกใช้เฉพาะกับสถาบันที่มีจุดเน้นต่างกัน ได้แก่ สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและการวิจัย สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเพียงอย่างเดียวเนื่องจากในระยะแรกนี้สถาบัน อุดมศึกษาหลายแห่งยังไม่มีกระบวนการทำงานที่เน้นวงจรคุณภาพอย่างชัดเจนตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่จึงเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในรอบที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังคงยึดหลักการเดียวกับรอบแรกโดยนำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. กรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐมาเป็นกรอบในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในรอบที่สองจะมุ่งเน้นการประเมินเฉพาะปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ สำหรับการวัดผลผลิตหรือผลลัพธ์นั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้นำตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ. มาใช้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทุกมิติของระบบประกันคุณภาพ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตหรือผลลัพธ์ ทั้งนี้ เกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ในรอบนี้ยังมีความแตกต่างจากรอบแรกคือ มีการกำหนดประเภทเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปที่ใช้กับทุกกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มเติมเฉพาะกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรีกลุ่ม ค ๑ สถาบันเฉพาะทางที่เน้นระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่ม ค ๒ สถาบันเฉพาะทางที่เน้นระดับปริญญาตรี และกลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอกตามนิยามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา

๖.๒ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่ (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา โดยให้พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปีฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ๓ ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ ๔ ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย (Process Performance) ซึ่งได้กำหนดหลักการพัฒนาไว้ดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ ๒ บัณฑิต องค์ประกอบที่ ๓ นักศึกษา องค์ประกอบที่ ๔ อาจารย์ องค์ประกอบที่ ๕ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ ๖ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรครอบคลุมเรื่องการส่งเสริม พัฒนานักศึกษา การวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (โดยเฉพาะการคณาจารย์ให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร) ผลงานท วิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติรวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะพิจารณาจากภารกิจงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ ๒ การวิจัย องค์ประกอบที่ ๓ การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ ๔ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ ๕ การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะให้ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตรที่คณะดูแล รวมทั้งกิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัย การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพของคณะ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ ๒ การวิจัย องค์ประกอบที่ ๓ การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ ๔ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ ๕ การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้

และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน พิจารณาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการประกันคุณภาพการดำเนินการของสถาบันเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะ โดยครอบคลุมในด้านกายภาพและภารกิจของสถาบันรวมถึงการประกันคุณภาพในภาพรวม

จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละระดับ เพื่อการควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับหลักสูตร ระดับคณะและระดับสถาบัน ให้ได้ข้อมูลที่ชี้ผลการบริหารจัดการหลักสูตรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของแต่ละคณะ และภาพรวมของสถาบันอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา ตลอดจนเพื่อรองรับการติดตามตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีตามกฎกระทรวงฯ รวมทั้งการสร้างความมั่นใจต่อสังคมในเรื่องคุณภาพบัณฑิต โดยผู้เรียนมีงานทำ ผู้เรียนมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเพื่อประกอบการพิจารณาขึ้นทะเบียนหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

อย่างไรก็ตาม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่จะมุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรให้มีการดำเนินการตั้งแต่การวางระบบคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตและส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานของคณะและสถาบันให้เป็นไปตามมาตรฐานและวิสัยทัศน์ที่สถาบันอุดมศึกษา กำหนด โดยให้สะท้อนผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีการศึกษาโดยคณะกรรมการประจำหลักสูตรมีการตรวจสอบติดตามคุณภาพผลการผลิตบัณฑิตโดยคณะกรรมการประจำคณะและคณะกรรมการระดับสถาบันในทุกปีการศึกษา มีความเชื่อมโยงกับระบบการประเมินคุณภาพภายนอกที่จะมีการรับรองคุณภาพการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สะท้อนผลของการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันอุดมศึกษา

อนึ่ง คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยระบุให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการเลือกพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ

บริบทของสถาบันอุดมศึกษา และเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในที่สถาบันอุดมศึกษาเลือกใช้ ต้องสนองต่อเจตนารมณ์ของสถาบันอุดมศึกษาและกฎกระทรวงว่า ด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ อาจเป็นระบบที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาพัฒนาขึ้น หรือเป็นระบบที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลที่สามารถประกันคุณภาพได้ตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เช่น ระบบ AUN - QA หรือ ระบบ EdPEX หรือเป็นระบบที่สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาขึ้นเอง ทั้งนี้ โดยผ่านการพิจารณาจากสภาสถาบันและเสนอ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา ต้องรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในต่อต้นสังกัด เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

๖.๓ กระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ปีการศึกษา ๒๕๕๗-๒๕๖๑)

เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์จึงควรมีแนวทางการจัดกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check / Study) และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) โดยมีรายละเอียดดังนี้

P = เริ่มกระบวนการวางแผนการประเมินตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยนำผลการประเมินปีก่อนหน้า นี้มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนโดยต้องเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน กรณีใช้ระบบเปิด-ปิดภาค การศึกษาแบบเดิมหรือตั้งแต่เดือนสิงหาคม กรณีใช้ระบบเปิด-ปิดภาคการศึกษาตามอาเซียน

D = ดำเนินงานและเก็บข้อมูลบันทึกผลการดำเนินงานตั้งแต่ต้นปีการศึกษา คือเดือนที่ ๑ - เดือนที่ ๑๒ ของปีการศึกษา (เดือนมิถุนายน - พฤษภาคม ปีถัดไป หรือเดือนสิงหาคม - กรกฎาคม ปีถัดไป)

C/S = ดำเนินการประเมินคุณภาพในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม หรือเดือนสิงหาคม - ตุลาคม ของปีการศึกษาถัดไป

A = วางแผนปรับปรุงและดำเนินการปรับปรุงตามผลการประเมิน โดยคณะกรรมการบริหาร ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยนำข้อเสนอแนะและผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในมาวางแผนปรับปรุงการดำเนินงาน (รวมทั้งข้อเสนอแนะของสภามหาวิทยาลัย) มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณพิเศษ(ใด)

วิธีการประกันคุณภาพภายใน กำหนดไว้ดังนี้

๑. สถาบันวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในประจำปีการศึกษาใหม่

๒. สถาบันเก็บข้อมูลระยะ ๑๒ เดือนตามตัวบ่งชี้ที่ได้ประกาศใช้บนระบบ CHE QA Online และให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปีทั้งระดับหลักสูตร คณะวิชา และสถาบัน

๓. หลักสูตรเตรียมการประเมินตนเองระดับหลักสูตรและจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตรผ่านระบบ CHE QA Online

๔. คณะหรือหน่วยงานเทียบเท่า นำผลการประเมินระดับหลักสูตรมาจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับคณะ

๕. คณะหรือหน่วยงานเทียบเท่าประเมินตนเองบนระบบ CHE QA Online และยืนยันผลการประเมินหลักสูตรที่ได้ประเมินไปแล้ว

๖. สถาบันนำผลการประเมินระดับหลักสูตร ผลการประเมินระดับคณะวิชา มาจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับสถาบัน

๗. สถาบันประเมินตนเองบนระบบ CHE QA Online และยืนยันผลการประเมินตนเองระดับหลักสูตร คณะวิชา พร้อมนำผลการประเมินเสนอสภาสถาบันเพื่อพิจารณาวางแผนพัฒนาสถาบันในปีการศึกษาถัดไป

๘. ผู้บริหารสถาบัน อุดมศึกษานำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่สถาบันแต่งตั้ง (รวมทั้งข้อเสนอแนะของสภาสถาบัน) มาวางแผนปรับปรุงการดำเนินงาน แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนกลยุทธ์

๙. ส่งรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ผ่านระบบ CHE QA Online ภายใน ๑๒๐ วันนับจากสิ้นปีการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการประเมินตนเองตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในทุกปี การศึกษา ทั้งระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ตามลำดับ โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน และส่งผลการประเมินให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบผ่านระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ (CHE QA Online) ทั้งนี้ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ๑ ชุด อาจประเมินได้มากกว่าหนึ่งหลักสูตรหาก เป็นหลักสูตรในสาขาวิชาเดียวกัน เช่น หลักสูตรสาขาวิชาเดียวกันทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

ในกรณีที่ต้องการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ องค์กรประกอบของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรกำหนดไว้ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนอย่างน้อย ๓ คน โดยเกินกว่ากึ่งหนึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันและอย่างน้อยหนึ่งคนต้องมีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาที่ขอรับการประเมิน

- ประธานกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน

ทั้งนี้ คณะกรรมการทุกคนต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนผู้ประเมินคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน ระดับหลักสูตร ของแต่ละระดับ การศึกษาเป็นดังนี้

- ระดับปริญญาตรี คณะกรรมการมีคุณสมบัติปริญญาโทขึ้นไปหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป
- ระดับปริญญาโท คณะกรรมการมีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป
- ระดับปริญญาเอก คณะกรรมการมีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ขึ้นไป

ในกรณีที่ประสงค์นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาในระดับสถาบัน ไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ องค์ประกอบของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา ระดับสถาบัน กำหนดไว้ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนอย่างน้อย ๕ คน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขนาดของสถาบัน
- ประธานกรรมการประเมินฯ เป็นผู้ประเมินจากภายนอกสถาบันที่ขึ้นทะเบียนประธาน คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- กรรมการ เป็นผู้ประเมินจากภายนอกสถาบันที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประเมิน ของสกอ. อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ส่วนผู้ประเมินจากภายในสถาบันต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ ประเมินของ สกอ. หรือที่สถาบันจัดฝึกอบรมให้โดยใช้หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา

คุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน ระดับสถาบัน เป็นดังนี้

๑. ประธานกรรมการ

- ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารระดับคณบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป และมีประสบการณ์เป็นผู้ ประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในระดับคณะหรือเทียบเท่า หรือ
- ผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีประสบการณ์เป็นผู้ ประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในระดับคณะหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือ
- ผู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสม

๒. กรรมการ

- กรณีเป็นอาจารย์ ต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี
- กรณีเป็นฝ่ายสนับสนุน ต้องทำหน้าที่ในระดับผู้อำนวยการหน่วยงานขึ้นไปมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ปี

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการ ปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคณาการศึกษาก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้สถานศึกษา

ทราบ รวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๓๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

บทที่ ๓

ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำนักศึกษาทั่วไป

๑. กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗

ตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยระบุให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการเลือกพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษา และเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สถาบันอุดมศึกษาเลือกใช้ต้องสนองต่อเจตนารมณ์ของสถาบันอุดมศึกษาและกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ อาจเป็นระบบที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาพัฒนาขึ้น หรือเป็นระบบที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลที่สามารถประกันคุณภาพได้ตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เช่น ระบบ AUN - QA หรือ ระบบ EdPEX หรือเป็นระบบที่สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาขึ้นเอง ทั้งนี้ โดยผ่านการพิจารณาจากสภาสถาบันและเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในต่อต้นสังกัด เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกอบกับมติจากการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗ หน่วยสนับสนุนการเรียนการสอน เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เห็นชอบการกำหนดกรอบตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา ๒๕๕๗ หน่วยสนับสนุนการเรียนการสอน เป็น ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) องค์ประกอบที่ ๑ ตัวบ่งชี้งานประจำ น้ำหนักร้อยละ ๔๐ ๒) องค์ประกอบที่ ๒ ตัวบ่งชี้เชิงกลยุทธ์ น้ำหนักร้อยละ ๓๐ และ ๓) องค์ประกอบที่ ๓ ตัวบ่งชี้ร่วม น้ำหนักร้อยละ ๓๐ โดยกำหนดตัวบ่งชี้ร่วม จำนวน ๑ ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ การบริหารของหน่วยงานเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ ทั้งนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากอธิการบดี ตามหนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๗/๖๔๔ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

ดังนั้น สำนักศึกษาทั่วไป จึงได้กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินในส่วนขององค์ประกอบที่ ๑ ตัวบ่งชี้งานประจำ จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ ๒ ตัวบ่งชี้เชิงกลยุทธ์ จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก	ชนิดตัวบ่งชี้		
		I	P	O
องค์ประกอบที่ ๑ ตัวบ่งชี้งานประจำ	๔๐			
๑.๑ ระดับความสำเร็จของการปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)	๒๐		√	
๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔)	๒๐		√	
องค์ประกอบที่ ๒ ตัวบ่งชี้เชิงกลยุทธ์	๓๐			
๒.๑ ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบสารสนเทศสำนักศึกษาทั่วไป	๑๐		√	
๒.๒ ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมืออาชีพ	๑๐		√	
๒.๓ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป	๕		√	
๒.๔ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป	๕		√	
องค์ประกอบที่ ๓ ตัวบ่งชี้ร่วม	๓๐			
๓.๑ การบริหารของหน่วยงานเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ	๓๐		√	
รวม	๑๐๐	....	๗	....

๒. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

องค์ประกอบที่ ๑ ตัวบ่งชี้งานประจำ

องค์ประกอบที่ ๑ กลุ่มตัวบ่งชี้งานประจำ (พันธกิจ)

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ ระดับความสำเร็จของการปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบ นางมัณฑราวัลย์ สีบัวฒนะ และบุคลากรกลุ่มงานวิชาการและประเมินผล

คำอธิบายตัวบ่งชี้ :

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต

การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ ๕ ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก ๕ ปี

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘) วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

ระบบการสรรหาอาจารย์ผู้สอน หมายถึง การสรรหาอาจารย์ผู้สอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)

ระบบการจัดอาจารย์ผู้สอน หมายถึง ระบบการจัดอาจารย์ผู้สอนที่สมัครสอนหมวดวิชารายวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๘

ระบบกลไกการปรับ เพิ่ม ลด รายวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง การเพิ่มลดรายวิชาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีการแต่งตั้งคณะทำงานและคณะกรรมการเพื่อปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
๒. มีการบูรณาการเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของมหาวิทยาลัย นิสิต สังคม และประเทศชาติ
๓. มีการประชุม หรือปรึกษาหารืออย่างเป็นระบบ โดยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง
๔. มีระบบการสรรหาอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้เหมาะสมกับรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๕. มีระบบการจัดอาจารย์ผู้สอนให้สอดคล้องกับโครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ภาระงานสอนของอาจารย์ และจำนวนห้องเรียนรวม
๖. มีระบบกลไกการปรับ เพิ่ม ลด รายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีประสิทธิภาพ
๗. มีการรายงานผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ	มีการดำเนินการ ๖ ข้อ	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองรายวิชาศึกษาทั่วไป ตามโครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. ๒๕๕๘)
๒. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๓. คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๔. คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณารายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๕. หนังสือขออนุเคราะห์ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๖. รายงานการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)

๗. รายงานการประชุมพิจารณากลับกรองรายวิชาศึกษาทั่วไป ตามโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๘. รายงานการประชุมผู้ประสานงานรายวิชาเพื่อหารือการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๙. รายงานการประชุมร่วมกับรองคณบดีฝ่ายวิชาการทุกคณะ-วิทยาลัยเพื่อหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๑๐. รายงานการประชุมพิจารณารายวิชาศึกษาทั่วไป ตามโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๑๑. รายงานการประชุมอาจารย์ผู้จัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อร่วมหารือและปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาศึกษาทั่วไป ตามโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๑๒. รายงานการประชุมพิจารณากลับกรองรายวิชาศึกษาทั่วไป ตามโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘) ครั้งที่ ๒
๑๓. รายงานการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๑๔. รายงานการประชุมคณะกรรมการประจำสำนักศึกษาทั่วไปเพื่อให้ความเห็นชอบหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๑๕. โปรแกรมสมัครสอนออนไลน์
๑๖. ประกาศคุณสมบัติและหน้าที่อาจารย์ผู้สอนและผู้ประสานงานรายวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๖
๑๗. รายงานการประชุมคณะกรรมการประจำสำนักศึกษาทั่วไป
๑๘. คำสั่งแต่งตั้งอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๘)
๑๙. เอกสารรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการลงทะเบียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๒๐. เอกสารรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการลงทะเบียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๕๗ (เพิ่มเติม)
๒๑. วาระการประชุมคณะกรรมการประจำสำนักศึกษาทั่วไป ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๗
๒๒. เอกสารจำนวนห้องเรียนรวมที่ใช้ในการวางแผนการเปิดรายวิชา
๒๓. คู่มือขั้นตอนการปรับ เพิ่ม ลดรายวิชาศึกษาทั่วไป
๒๔. รายงานการประชุมการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ตัวบ่งชี้ ๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔)

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบ นางมีพรรณวัลย์ สืบวัฒนะ และบุคลากรกลุ่มงานวิชาการและประเมินผล

คำอธิบายตัวบ่งชี้ :

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งนิสิตทุกหลักสูตรต้องเรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไปอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต ตามโครงสร้างหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยในแต่ละภาคเรียนได้มีการกำหนดชั้นตอน แผนการดำเนินงาน และปฏิทินการจัดตารางเรียนตารางสอนไว้อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินการจัดตารางเรียนตารางสอนให้แล้วเสร็จทั้งปีการศึกษา โดยที่ก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาค การศึกษานั้น จะต้องมีการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓) เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้มีการกำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีการดำเนินการสอบ ๒ ครั้ง/ภาคการศึกษา ได้แก่ การสอบกลางภาคและปลายภาค ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานจัดสอบโดยสำนักศึกษาทั่วไป เริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดตารางสอบ การจัดเลขที่นั่งสอบ การจัดทำข้อสอบ การดำเนินการสอบ การคัดแยกกระดาษคำตอบ การตรวจข้อสอบ ไปจนถึงกระบวนการส่งคะแนนสอบให้กับอาจารย์ผู้สอน และในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีการประมวลผลในรูปแบบของผลการศึกษา (เกรด) ซึ่งรายวิชาศึกษาทั่วไปทุกรายวิชาจะมีการส่งผลการศึกษาที่สำนักศึกษาทั่วไปตามช่วงระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในปฏิทินการศึกษา รวมถึงรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา (มคอ.๕) ทั้งนี้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการนำไปทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มงานวิชาการและประเมินผลมีการรายงานผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเสนอผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไป อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง จึงจำเป็นต้องมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
๒. ทุกรายวิชาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓)
๓. มีการดำเนินงานจัดสอบรายวิชาศึกษาทั่วไป และสามารถดำเนินการจัดสอบกลางภาคและปลายภาคตามระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษานิสิตระดับปริญญาตรีได้ทุกภาคการศึกษา
๔. มีการดำเนินงานการคัดแยกข้อสอบ การตรวจข้อสอบ การส่งคะแนนสอบรายวิชาศึกษาทั่วไป และสามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
๕. มีการส่งผลการศึกษา รายวิชาศึกษาทั่วไปตามระยะเวลาที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ ของรายวิชาศึกษาทั่วไปในแต่ละภาคการศึกษา

๖. ทุกราชวิชาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา (มคอ.๕) หลังการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาตามที่กำหนด ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
๗. มีการรายงานผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเสนอผู้บริหาร สำนักศึกษาทั่วไป อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง
๘. มีการนำข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไปมาปรับปรุงการดำเนินงานหรือจัดทำ แผนการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในครั้งต่อไป

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ	มีการดำเนินการ ๖ ข้อ	มีการดำเนินการ ๗ ข้อ	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. วาระการประชุมเพื่อจัดทำแผนการจัดตารางเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๗
๒. ปฏิทินการจัดตารางเรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๓. แผนการจัดตารางเรียนของรายวิชา ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๔. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา ๒๕๕๖
๕. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง รายงานผลการวิเคราะห์การเปิดรายวิชาศึกษาทั่วไป (เพิ่มเติม) ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๖. คำสั่งสำนักศึกษาทั่วไปที่ ๑/๒๕๕๖ เรื่อง การแบ่งงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรสำนักศึกษาทั่วไป
๗. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง รายงานแผนการเปิดรายวิชาศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๘. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง รายงานผลการลงทะเบียนและผลการประเมินการเปิดรายวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๙. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง ขอดูติดตามรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๐. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง ขอรายงานผลการรวบรวมรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓) ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗ และรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาศึกษาทั่วไป (มคอ.๕) ภาคพิเศษ ปีการศึกษา ๒๕๕๖

๑๑. ปฏิทินการศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๒. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบกลางภาคและปลายภาค รายวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๓. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานการจัดสอบ ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๔. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง ขอรายงานผลการดำเนินงานตรวจกระดาษคำตอบและส่งคะแนนสอบกลางภาค ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๕. การประชุมคณะกรรมการประจำสำนักศึกษาทั่วไป (การส่งเกรด)
๑๖. เอกสารรับรองรายงานการประชุม วันที่ เสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไป
๑๗. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง ขอดำเนินการตามรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.๕) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๘. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง ขอรายงานผลการรวบรวมรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓) ภาคต้น และภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๕๗ และรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาศึกษาทั่วไป (มคอ.๕) ภาคพิเศษ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ และ ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๑๙. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๒๐. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง รายงานผลการลงทะเบียนและผลการประเมินการเปิดรายวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗
๒๑. หนังสือที่ ศธ ๐๕๓๐.๒๕/ ลงวันที่ เรื่อง ขอรายงานการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดสอบรายวิชาศึกษาทั่วไป ภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๕๗

องค์ประกอบที่ ๒ ตัวบ่งชี้เชิงกลยุทธ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบ ว่าที่ร้อยตรีภุชญา ศักดิ์คำดวง และบุคลากรกลุ่มงานสารสนเทศ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สำนักศึกษาทั่วไป ได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งระบบบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารสำนักฯ โดยเฉพาะระบบสารสนเทศที่มีส่วนสำคัญต่อการนำไปวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการองค์กร และการตัดสินใจต่างๆ และเป็นระบบที่สมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ระบบดังกล่าวต้องมีความสะดวกในการใช้งานโดยประเมินได้จากความพึงพอใจของผู้ใช้งาน กลุ่มงานสารสนเทศ ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไปผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น ระบบจองห้องเรียนรวม ระบบจัดสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป หมายถึง การพัฒนาระบบสารสนเทศ โดย มุ่งเน้นเรื่องการจัดการสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประโยชน์ของการใช้งานสารสนเทศ ทั้งระบบ (System) ระบบฐานข้อมูล (Database) ระบบเครือข่ายภายในห้องสำนักงาน (Network) และคุณลักษณะจำเป็นต่อการใช้งานสารสนเทศผ่านเว็บไซต์และระบบ Intranet ของสำนักศึกษาทั่วไป

ระบบสารสนเทศ หมายถึง 1) ระบบสอบออนไลน์ (E-Testing) เป็นกระบวนการจัดสอบรายวิชาศึกษาทั่วไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยได้ร่วมมือกับคณะวิทยาการสารสนเทศในการพัฒนาโปรแกรม E-Testing ซึ่งใช้สำหรับจัดสอบแบบอิเล็กทรอนิกส์ อันจะช่วยลดกระบวนการทำงานของกระบวนการจัดสอบในปัจจุบันได้ กล่าวคือ โปรแกรมสามารถจัดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบได้ อีกทั้งยังเป็นการลดการใช้กระดาษในการจัดทำข้อสอบ ซึ่งส่งเสริมการประหยัดทรัพยากร 2) ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) และ 3) ระบบการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ทั้งสองระบบได้พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นิสิตและอาจารย์

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีระบบและกลไกการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไปซึ่งประกอบด้วยระบบสอบออนไลน์ (E-Testing) ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ระบบการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)
๒. มีการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรสนับสนุน
๓. มีการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป
๔. มีการประเมินผลการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไปจากผู้ให้บริการระบบสอบออนไลน์ (E-Testing) ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ระบบการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)
๕. มีการนำข้อเสนอแนะจากผู้บริการมาปรับปรุงการดำเนินงานหรือปรับปรุงแผนการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไปในปีงบประมาณถัดไป
๖. มีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไปต่อผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไป

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. ข้อมูลแสดงระบบและกลไกการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป
2. ข้อมูลแสดงรายการจัดสรรงบประมาณประจำปี หรือเอกสารประกอบการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร
3. แผนการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป
4. แบบประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป
5. ผลประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป
6. ข้อเสนอแนะ / แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานระบบสารสนเทศ
7. รายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ สำนักศึกษาทั่วไป

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ระดับความสำคัญของการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมืออาชีพ

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบ นางเจริญใจ กุลติลก

คำอธิบายตัวบ่งชี้

การพัฒนาบทบาทของสำนักศึกษาทั่วไปให้เป็นหน่วยงานจัดการศึกษาหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปที่เป็นมืออาชีพ ประกอบด้วย ๑) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจ และตอบสนองความต้องการของผู้มารับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) พัฒนาระบบบริหารจัดการในสำนักศึกษาทั่วไป ให้เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพมีระบบและขั้นตอนการทำงานที่สั้น กระชับ ทันสมัย บริการครบถ้วนในจุดบริการจุดเดียว (One Stop Service) เน้นให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจ มีโครงสร้างและจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติภารกิจ บุคลากรในสังกัดทุกคนมีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญและเชี่ยวชาญเหมาะสมกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูง และมีความสุขในการทำงาน ๓) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีระบบและกลไกการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมืออาชีพ
๒. มีการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรสนับสนุน
๓. มีการกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา การบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมืออาชีพ
๔. มีการประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมืออาชีพ และรายงานผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไป
๕. มีการนำข้อเสนอแนะของผู้บริหารมาปรับปรุงผลการดำเนินงานหรือปรับปรุงแผนการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมืออาชีพในปีถัดไป

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. คำสั่งคณะกรรมการดำเนินงานตามระบบและกลไกการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไป
อย่างมีอาชีพ

๒. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่ครอบคลุมภารกิจของสำนักศึกษาทั่วไป

๓. แนวทางการบริหารจัดการสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมีอาชีพ

๔. รายงานการประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักศึกษาทั่วไปอย่างมีอาชีพ

ตัวบ่งชี้ ๒.๓ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบ นางดอกอ้อ ภูวิจิตร และบุคลากรฝ่ายพัฒนานิสิตและเครือข่ายวิชาการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สำนักศึกษาทั่วไปเป็นหน่วยงานส่วนกลางในการประสานการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งมีพันธกิจ ในด้านจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน ๓๐ หน่วยกิตให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนวิชาการของมหาวิทยาลัย มาตรฐานการอุดมศึกษา และมาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป คือการปลูกฝังพัฒนาบัณฑิตระดับปริญญาตรีของไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การปลูกฝังพัฒนาให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตดังกล่าวข้างต้น ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการกัน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการจัดการเรียนการสอน ๒) ด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้หรือกิจกรรมพัฒนานิสิต และ ๓) การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นำคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการกัน ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านต่างๆ

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีระบบและกลไกการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป
๒. มีการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรสนับสนุน
๓. มีการดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป
๔. มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป
๕. มีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปต่อผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไป

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. แผนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้ในสิดในการให้บริการแก่ชุมชน แผนการดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านรายวิชา
๒. มีคำสั่งปฏิบัติงานหรือคำสั่งมอบหมายงานตามแผนการดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านรายวิชา และกลไกในการส่งเสริมความรู้ให้แก่สิดในการให้บริการแก่ชุมชน
๓. มีการดำเนินโครงการตามแผนและรายงานผลการสรุปผลประเมินโครงการ/กิจกรรม
๔. หลักฐานที่แสดงกระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลของการสรุปผลสำเร็จ เช่น ช่วงระยะเวลาในการส่งเสริมให้ความรู้ กลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามแบบประเมินผลการจัดโครงการ/กิจกรรม
๕. แบบประเมินความพึงพอใจการมีส่วนร่วมในสังคมของสิด
๖. มีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปต่อผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไป

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๔ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

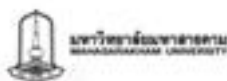
ผู้รับผิดชอบ นางมัทธราวัลย์ สืบวัฒนะ และบุคลากรฝ่ายวิชาการและประเมินผล

คำอธิบายตัวบ่งชี้

การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ในด้านเทคนิคการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. มีระบบและกลไกการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
๒. มีการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรสนับสนุน
๓. มีการดำเนินการตามแผนการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
๔. มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

๕. มีการนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป มาปรับปรุงการดำเนินงาน หรือปรับปรุงแผนการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ในปีงบประมาณถัดไป

๖. มีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ต่อผู้บริหารสำนักศึกษาทั่วไป

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔ ข้อ	มีการดำเนินการ ๕ ข้อ	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
๒. ปฏิทินแผนการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
๓. แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘
๔. รายงานการประชุม/ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
๕. เอกสารการประเมินผลการดำเนินงาน
๖. รายงานผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

องค์ประกอบที่ ๓ ตัวบ่งชี้ร่วม

ตัวบ่งชี้ ๓.๑ การบริหารของหน่วยงานเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบ นางเจริญใจ กุลติลล และบุคลากรกลุ่มงานบริหารและยุทธศาสตร์

คำอธิบายตัวบ่งชี้

หน่วยสนับสนุนการเรียนการสอนมีพันธกิจหลัก คือสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจของสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา และการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบัน ตลอดจนมีการบริหารทั้งด้านบุคลากร ความเสี่ยงและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของสถาบันให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เกณฑ์มาตรฐาน

๑. พัฒนาแผนกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์ SWOT กับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานและพัฒนาไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบเวลาเพื่อให้บรรลุตามตัวบ่งชี้และเป้าหมายของแผนกลยุทธ์

๒. ดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงที่เป็นผลจากการวิเคราะห์และระบุปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของหน่วยงาน และให้ระดับความเสี่ยงลดลงจากเดิม

๓. บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลอย่างครบถ้วนทั้ง ๑๐ ประการที่อธิบายการดำเนินงานอย่างชัดเจน

๔. ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ตามประเด็นความรู้ที่หน่วยงานกำหนดขึ้น จัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรและนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

๕. การกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารและแผนพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน

๖. ดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามระบบและกลไกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกิจและพัฒนาการของหน่วยงานที่ได้ปรับให้การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานหน่วยงานตามปกติที่ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๑	คะแนน ๒	คะแนน ๓	คะแนน ๔	คะแนน ๕
มีการดำเนินการ ๑ ข้อ	มีการดำเนินการ ๒ ข้อ	มีการดำเนินการ ๓ ข้อ	มีการดำเนินการ ๔- ๕ ข้อ	มีการดำเนินการ ๖ ข้อ

ตัวอย่างข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. ข้อมูลแสดงระบบและกลไกการจัดทำแผนกลยุทธ์/ รายงานการวิเคราะห์ Swot ของหน่วยงาน
๒. แผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน
๓. ข้อมูลแสดงถึงระบบและกลไกในการวิเคราะห์ความเสี่ยง
๔. แผนบริหารความเสี่ยง/รายงานผลการบริหารความเสี่ยง
๕. รายงานการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๑๐ ประเด็น
๔. ข้อมูลแสดงระบบและกลไกการจัดการความรู้
๕. เอกสารการถอดบทเรียนกิจกรรมโครงการ/การเผยแพร่ความรู้/การนำความรู้ไปต่อยอด
๖. ข้อมูลแสดงระบบและกลไกการบริหารและพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน
๗. แผนบริหารและพัฒนาบุคลากร/รายงานประเมินผลความสำเร็จของแผนการบริหารและพัฒนาบุคลากร/ รายงานการนำผลการปรับปรุงแผนหรือปรับปรุงการบริหารและการพัฒนาบุคลากร
๘. ข้อมูลแสดงระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

๙. นโยบายประกันคุณภาพ
๑๐. ข้อมูลแสดงการควบคุม ติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพ
๑๑. ข้อมูลแสดงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงาน ในการประกันคุณภาพ
การศึกษา
๑๒. แนวปฏิบัติที่ดี/งานวิจัยด้านประกันคุณภาพของหน่วยงาน

บทที่ ๔

ตัวอย่างแนวปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และแนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๑. ตัวอย่างแนวปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการเฉพาะตัวบ่งชี้ร่วม

ตัวบ่งชี้ ๓.๑ การบริหารของหน่วยงานเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ

๑. พัฒนาแผนกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์ SWOT กับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานและพัฒนา
ไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบเวลาเพื่อให้บรรลุตามตัวบ่งชี้และเป้าหมายของแผนกลยุทธ์

๑.๑) จัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการประจำหน่วยงาน โดย
การมีส่วนร่วมของบุคลากรในหน่วยงาน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำหน่วยงาน โดย
เชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย

๑.๒) ถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ไปสู่ทุกหน่วยงานภายใน

๑.๓) แปลงแผนกลยุทธ์เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี

๑.๔) กำหนดตัวบ่งชี้ของแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และค่าเป้าหมายของแต่ละตัว
บ่งชี้ เพื่อวัดความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับ
พันธกิจทุกด้าน

๑.๕) ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีครบทุกพันธกิจ

๑.๖) ติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างน้อยปีละ ๒
ครั้ง และรายงานผลต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณา

๑.๗) ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของแผนกลยุทธ์ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และ
รายงานผลต่อผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหน่วยงานเพื่อพิจารณา

๑.๘) นำผลการพิจารณา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประจำหน่วยงานไป
ปรับปรุงแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี

๒. ดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงที่เป็นผลจากการวิเคราะห์และระบุปัจจัยเสี่ยงที่
เกิดจากปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของ
หน่วยงานและให้ระดับความเสี่ยงลดลงจากเดิม

๒.๑) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารความเสี่ยง โดยมีผู้บริหารระดับสูงและตัวแทน
ที่รับผิดชอบพันธกิจหลักหน่วยงานร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน

๒.๒) วิเคราะห์และระบุความเสี่ยง และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงตามบริบทของหน่วยงาน
ตัวอย่างเช่น

- ความเสี่ยงด้านทรัพยากร (การเงิน งบประมาณ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคาร
สถานที่)

- ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ของหน่วยงาน
- ความเสี่ยงด้านนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
- ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน เช่น งานวิจัย ระบบงาน ระบบประกันคุณภาพ
- ความเสี่ยงด้านบุคลากรและความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ จรรยาบรรณ ของ

บุคลากร

- ความเสี่ยงจากเหตุการณ์ภายนอก
- อื่นๆ ตามบริบทของหน่วยงาน

๒.๓) ประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์

๒.๔) จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง และดำเนินการตามแผน

๒.๕) ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และรายงานต่อคณะกรรมการประจำหน่วยงาน

เพื่อพิจารณาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒. ๖) นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประจำหน่วยงานไปใช้ในการปรับแผน หรือวิเคราะห์ความเสี่ยงในรอบปีถัดไป

๓.บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลอย่างครบถ้วนทั้ง ๑๐ ประการที่อธิบายการ

ดำเนินงานอย่างชัดเจน

๓.๑) ยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการบริหารการดำเนินงานของหน่วยงานให้ไปสู่ทิศทางที่กำหนดร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และคณะกรรมการประจำหน่วยงาน

๓.๒) ดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะในประเด็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องคุณภาพทางวิชาการและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

๓.๓) เปิดเผยประวัติ มีรายงานประเมินตนเอง จัดทำรายงานสรุปผลการทำงานและรายงานการเงินของหน่วยงานเสนอต่อคณะกรรมการประจำหน่วยงานเป็นประจำทุกปี

๓.๔) ติดตามผลการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง และการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัย และรายงานการเงินของหน่วยงานเสนอต่อคณะกรรมการประจำหน่วยงานเป็นประจำทุกปี

๔. ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ตามประเด็นความรู้ที่หน่วยงานกำหนดขึ้น จัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรและนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

๔.๑) กำหนดระบบกำกับติดตามให้ส่วนงานภายในหน่วยงานมีการจัดการความรู้ตามระบบ

๔.๒) หน่วยงานกำหนดประเด็นความรู้ อย่างน้อยครอบคลุมพันธกิจของหน่วยงาน

๔.๓) จัดกิจกรรม หรือโครงการที่สนับสนุนประเด็นความรู้ โดยใช้เครื่องมือการจัดการ

ความรู้

๔.๔) ถอดบทเรียนทุกกิจกรรมหรือโครงการในข้อ ๓ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบและเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

๔.๕) นำความรู้หรือผลการถอดบทเรียนไปต่อยอดและนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

๕. การกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารและแผนพัฒนาบุคลากรสาย

สนับสนุน

๕.๑) จัดทำแผนการบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์

๕.๒) บริหารและพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

๕.๓) จัดสวัสดิการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี และสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรสายสนับสนุนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๔) สร้างระบบการติดตามให้บุคลากรสายสนับสนุนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการพัฒนาไปใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๕) ให้ความรู้ด้านจรรยาบรรณบุคลากรสายสนับสนุน และดูแลควบคุมให้บุคลากรสายสนับสนุนถือปฏิบัติ

๕.๖) ประเมินผลความสำเร็จของแผนการบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน

๕.๗) นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนหรือปรับปรุงการบริหารและการพัฒนาบุคลากรสาย

สนับสนุน

๖. ดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามระบบและกลไกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกิจและแผนการของหน่วยงานที่ได้ปรับให้การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารของหน่วยงานตามปกติที่ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

๖.๑) สร้างระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกิจและแผนการของหน่วยงาน ตั้งแต่ระดับหน่วยย่อย และดำเนินการตามระบบที่กำหนด

๖.๒) กำหนดนโยบายและให้ความสำคัญเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยคณะกรรมการระดับนโยบายและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน

๖.๓) ดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ครบถ้วน ประกอบด้วย ๑) การควบคุม ติดตามการดำเนินงาน และประเมินคุณภาพ ๒) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพเสนอต่อมหาวิทยาลัย และ ๓) การนำผลการประเมินคุณภาพไปจัดทำแผนการพัฒนาคณาจารย์ของหน่วยงาน

๖.๔) นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงการทำงาน

๖.๕) มีระบบสารสนเทศที่ส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

๖.๖) สร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงาน ในการประกันคุณภาพการศึกษา

๖.๗) มีเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

๖.๘) มีแนวปฏิบัติที่ดีหรืองานวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงานพัฒนาขึ้น และเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์

๒. แนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การประเมินคุณภาพหน่วยสนับสนุนการเรียนการสอน จะสะท้อนผลการดำเนินงานของผู้บริหารหน่วยงาน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานด้วย โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ นอกจากนั้นมีการวิเคราะห์แยกเป็นปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และผลลัพธ์ด้วย เพื่อให้ผู้บริหารหน่วยงานได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนา ดังตารางต่อไปนี้

องค์ประกอบที่	คะแนนการประเมินเฉลี่ย					ผลการประเมิน
	จำนวนตัวบ่งชี้	I	P	O	คะแนนเฉลี่ย	
						๐.๐๐ - ๑.๕๐ การดำเนินงานต้องปรับปรุงเร่งด่วน ๑.๕๑ - ๒.๕๐ การดำเนินงานต้องปรับปรุง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ การดำเนินงานระดับพอใช้ ๓.๕๑ - ๔.๕๐ การดำเนินงานระดับดี ๔.๕๑ - ๕.๐๐ การดำเนินงานระดับดีมาก
๑	๒	-	๑.๑ (๕), ๑.๒ (๕)	-	๕	ระดับดีมาก
๒	๔	-	๒.๑ (๕), ๒.๒ (๕), ๒.๓ (๕), ๒.๔ (๕)	-	๕	ระดับดีมาก
๓	๑	-	๓.๑ (๔)	-	๔	ระดับดี
รวม	๗	-	-	-	-	
ผลการประเมิน		-	๓๔/๗	-	๔.๘๕	ระดับดีมาก

หน่วยสนับสนุนควรรวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบด้วยตามตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างรายงานผลการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา องค์กรประกอบที่ ๑ - องค์กรประกอบที่ ๓

จุดเด่น
๑.
๒..
จุดที่ควรพัฒนา
๑.
๒.

ภาคผนวก

ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา
เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๔

ข้อ ๑ คืออำนาจตามความในข้อ ๓๒(๑) ของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้พิจารณาเป็นขอของคณะกรรมการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๙ เดือน กันยายน ๒๕๖๓ เห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ประกาศนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีต้นหลักเสรีภาพทางวิชาการ สถาบันมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างค้ำเป็น และเพื่อเสริมสร้างความพร้อมของสถานศึกษารองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ข้อ ๒. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา

๒.๑ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๓

๒.๒ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีอิสระในการเลือกกระบวนประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างค้ำเป็น ตลอดจนคำนึงถึงบริบทและเจตนารมณ์ของสถานศึกษาแห่งนั้น และเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา วัฒนธรรมมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเสริมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

๒.๓ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเลือกใช้ อาจเป็นระบบที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาจัดทำขึ้น หรือเป็นระบบซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลที่สามารถประกันคุณภาพได้ตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน เช่น ระบบ AUN - QA

หรือ ระบบ EOPX หรือเป็นเวลาที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพัฒนาตัวเอง โดยความเห็นชอบของสภา
สถาบัน และนำเสนอยุทธศาสตร์ภาพระดับคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่
ทั้งนี้ไม่ว่าใช้ระบบประกันคุณภาพใดๆ ต้องรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในต่อต้นสังกัดและเปิดเผย
ต่อสาธารณะ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ และข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ
หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๓. แนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา

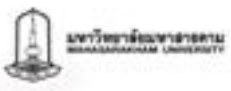
๓.๑ การประกันคุณภาพการศึกษารายในแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ
และระดับสถาบัน โดยเริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ทั้งนี้คณะกรรมการประกันคุณภาพ
ภายในระดับอุดมศึกษาได้จัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษารายในดังรายละเอียดที่ปรากฏ
ตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษารายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา ๒๕๕๗

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษารายใน ระดับหลักสูตร คณะกรรมการประกัน
คุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาจัดทำขึ้น เป็นโมเดลที่สอดคล้องกับมาตรฐานประเมินเพื่อการขยายผลหลักสูตรที่มี
คุณภาพและมาตรฐานตามที่ประกาศไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖
ทั้งนี้ได้กำหนดให้รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษารายใน ระดับหลักสูตร (QA ระดับหลักสูตร) และ
รายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.๖) เป็นรายงานฉบับเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการจัดทำ
รายงานของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและสามารถรายงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะดำเนินการเผยแพร่หลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์ประเมิน
ตามระบบดังกล่าวให้มาตรวจทานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ใน
ฐานข้อมูลหลักสูตร

๓.๓ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษารายใน ระดับคณะ และระดับสถาบัน ที่
คณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาจัดทำขึ้น จะสอดคล้องกับการประกันคุณภาพ
การศึกษารายใน ระดับหลักสูตรและใช้เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓.๔ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพัฒนาเว็บไซต์ฐานข้อมูลด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษา (CHE QA Online) เพื่อให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาบันทึกผลการดำเนินงาน และ
ข้อมูลพื้นฐาน (common table set) ตามระบบประกันคุณภาพที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน
ระดับอุดมศึกษาจัดทำขึ้นทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ทั้งนี้ให้ส่งรายงานผลตรวจแก้สถานศึกษา
โดยเป็นระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับระบบประเมินคุณภาพภายในขององค์การมหาชนรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

๓.๕ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดส่งรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในเสนอหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ก) กรณีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเลือกดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาจัดทำขึ้น สถานศึกษาสามารถส่งรายงานการประเมินคุณภาพภายในผ่านระบบฐานข้อมูลด้านประกันคุณภาพการศึกษา (CHE QA Online) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ข) กรณีเลือกให้ระบบประกันคุณภาพอื่น เช่น ระบบ ECHE หรือ TOA ในระดับคณะหรือสถาบัน หรือระบบ AJN - QA ในระดับหลักสูตร หรือระบบอื่นที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพัฒนาขึ้น และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ ร่วมกับคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาแล้ว ให้จัดส่งรายงานการประเมินคุณภาพภายในในรูปแบบ PDF file ตามระบบฐานข้อมูลด้านประกันคุณภาพการศึกษา (CHE QA Online) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่ทั้งนี้ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องส่งข้อมูลพื้นฐาน (Common Data file) ตามระบบ CHE QA Online

๓.๖ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดส่งรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในผ่านระบบฐานข้อมูลด้านประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (CHE QA Online) ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากสิ้นปีการศึกษา โดยพิจารณาจาก

๑) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ใช้ปฏิทินการศึกษาเดิม คือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป จะต้องจัดส่งรายงานประจำปี ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

๒) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีปฏิทินการศึกษาตามกลุ่มประเทศอาเซียน คือ ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดไป จะต้องจัดส่งรายงานประจำปี ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

ข้อ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนการพัฒนากุณาภาพการศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกเจ็ดปี และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบรวมทั้งเป็นแบบแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๓๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๕ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือประกาศนี้ ให้เสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๘ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานุกร)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๔๙.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. **กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๕)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๒๓ ก วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๓, หน้า ๒๒-๒๓. ๒๕๕๓.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วงรอบปีการศึกษา ๒๕๕๕ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๕.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ (แก้ไขเพิ่มเติมพฤศจิกายน ๒๕๕๔)**. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ท พลัส, ๒๕๕๔.

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ฤทธิ์ แข็งแรง
อาจารย์ ดร.ดุจฉัตร จิตบรรจง

ผศ.ดร.นิวัตร อังควิศิษฐพันธ์

อาจารย์ ดร.ฤทธิไกร ไชยงาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ประมวล

นายปริญญา งามสุทธิ

นางพัชรนันท์ ศรีแก่นจันทร์

ผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป
รองผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป
ฝ่ายบริหาร

รองผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป
ฝ่ายสารสนเทศและอาคารสถานที่
รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนานิสิต
และเครือข่ายวิชาการ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป
ฝ่ายวิชาการ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป
ฝ่ายกิจการพิเศษ

หัวหน้าสำนักงานเลขานุการ
สำนักศึกษาทั่วไป

สรุป/เรียบเรียง/ พิมพ์

นางสาวรัตนา บุตรดี

นักวิชาการศึกษา

พิสูจน์อักษร/ตรวจทาน

นางเจริญใจ กุลติลก

หัวหน้ากลุ่มงานบริหารและยุทธศาสตร์

ออกแบบปก

นางสาวช่อลัดดา คำธานี

นักประชาสัมพันธ์